

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
218-3/13
Београд

Заштитник грађана
Zastitnik gradana СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

Поредни број:	07-05-2013
Организација:	Београд
Прилог:	13
Вредност:	

дел.бр. 12812 датум 07.05.2013.

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Председнику Скупштине, мр Небојши Стефановићу

11000 БЕОГРАД
Краља Милана 14

Поштовани господине Стефановићу,

У складу са чланом 107. став 2. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/2006), односно чланом 18. став 1. Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“, бр. 79/05 и 54/07) и на основу члана 150. став 2. Пословника Народне скупштине Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 20/2012), подносим Народној скупштини Предлог закона о изменама и допунама Закона о раду и Предлог закона о изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом.

Срдачно,

Прилог:

- Предлог закона о изменама и допунама Закона о раду са образложењем
- Предлог закона о изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом
- Изјаве о усклађености са прописима Европске уније

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
218-3/13
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 12809 датум 07. 05. 2013.

ПРЕДЛОГ

ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О РАДУ

Члан 1.

У Закону о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009 и 32/2013), у члану 91. став 2, после речи „или дете које је тежак инвалид” додају се речи „ и један од родитеља детета које је потпуно зависно од медицинске или друге неге и помоћи, односно коме је ради задовољавања основних животних потреба и обезбеђивања и очувања квалитета живота у породици и заједници неопходна стална нега и помоћ”.

Члан 2.

У члану 92. после речи „запосленој жени за време трудноће” брише се реч „и” и додаје се запета, а после речи „или дететом са тежим степеном психофизичке ометености” додају се речи „и једном од родитеља детета које је потпуно зависно од медицинске или друге неге и помоћи, односно коме је ради задовољавања основних животних потреба и обезбеђивања и очувања квалитета живота у породици и заједници неопходна стална нега и помоћ”.

Члан 3.

Члан 98. мења се и гласи:

„Један од родитеља детета које је потпуно зависно од медицинске или друге неге и помоћи, односно коме је ради задовољавања основних животних потреба и обезбеђивања и очувања квалитета живота у породици и заједници неопходна стална нега и помоћ, има право да, по истеку породиљског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, ради са скраћеним радним временом али не краћим од половине пуног радног времена.

Право из става 1. овог члана под условима и на начин прописан овим законом, родитељ остварује и након пунолетства детета док таква потреба траје.

Право из ст. 1. и 2. овог члана остварује се уколико се нега и помоћ која је детету потребна не може обезбедити у оквиру мера социјалне и здравствене заштите, мера подршке у образовању и у оквиру услуга које обезбеђује јединица локалне самоуправе.

Право из ст. 1. и 2. овог члана остварује се на основу мишљења о стању и потребама детета и процене доступности услуга, у складу са законом.

Мишљење о стању и потребама детета, у смислу става 4. овог члана, даје:

1) за дете и младу особу до навршених 26 година - интерресорна комисија у поступку процене потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету и ученику

2) за особу старију од 26 година - орган надлежан за давање налаза, мишљења и оцене на основу прописа о пензијском и инвалидском осигурању.

Доступност одговарајућих услуга неге и помоћи у смислу става 4. овог члана, процењује општинска, односно градска управа.

За време рада са скраћеним радним временом, у смислу става 1. овог члана, запослени има право на зараду у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а за други део радног времена - накнаду зараде у складу са законом.

Услове, поступак и начин остваривања права на рад са скраћеним радним временом у смислу става 1. овог члана, заједнички ближе уређују министар надлежан за рад, запошљавање и социјалну заштиту и министар надлежан за питања здравља.“

Члан 4.

После члана 98. додаје се нови члан 98а који гласи:

„Члан 98а

Право из члана 98. овог закона, под условима и на начин прописан овим законом, остварује и један од усвојитеља, односно старатељ детета.

Изузетно, када један или оба родитеља живе са дететом али због свог психофизичког стања нису у могућности да детету пруже потребну негу, а дете се не налази под старатељством друге особе, права из чл. 91. став 2, чл. 92. и чл. 98. овог закона може остварити, под условима и на начин прописан овим законом, и један од чланова породице детета, односно брачни или ванбрачни партнер родитеља детета, који са дететом живи у породичном домаћинству“.

Члан 5.

Пропис из члана 3. став 8. овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1. овог члана примењиваће се прописи који су важили до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Члан 6.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставно-правни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о раду налази се у одредбама члана 97. тач. 8. и 10. Устава Републике Србије којим је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује систем у области радних односа, социјалне сигурности, здравства и социјалне заштите, бриге о деци и борачке и инвалидске заштите.

Ратификацијом Конвенције о правима детета, Република Србија обавезала се да предузима све одговарајуће законодавне, административне и остале мере за остваривање права детета признатих у овој конвенцији, користећи расположива средства, а где је то потребно, у оквиру међународне сарадње (чл. 4. Конвенције). Ова обавеза обухвата обезбеђивање детету заштите и бриге за дете која је неопходна за дететову добробит (чл. 3. Конвенције); руковођење, као примарним принципом, најбољим интересима детета; (чл. 3. Конвенције); пружање родитељима одговарајуће помоћи у обављању дужности неге и васпитања детета (чл. 18.

Конвенције); пружање посебне неге и помоћи детету са сметњама у развоју и особама које се о детету брину (чл. 23. Конвенције); предузимање мера за помоћ родитељима и другим лицима која се брину о детету ради остављања права детета на животни стандард примерен физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју детета (чл. 27. Конвенције).

Доношењем Закона о потврђивању Конвенције о правима особа с инвалидитетом („Службени гласник РС - Међународни уговори“, број 42/2009), Република Србија признала је права особа са инвалидитетом гарантована овим међународним уговором, између осталих и право на одговарајући животни стандард за њих и њихову породицу, укључујући одговарајућу исхрану, одећу и смештај и право на социјалну заштиту. Држава је преузела обавезу да предузме одговарајуће кораке и мере ради очувања и унапређивања ових права, укључујући и мере које обезбеђују равноправни приступ одговарајућим и расположивим услугама, средствима и осталој помоћи, приступ државној помоћи за покривање трошкова везаних за инвалидитет и одговарајућу финансијску помоћ (члан 28. Конвенције).

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Законом о раду, Законом о социјалној заштити и Законом о финансијској подршци породици са децом уређени су одређени облици подршке деци са сметњама у развоју и инвалидитетом и њиховим породицама.

Током протеклих година, Република Србија је начинила одређене позитивне помаке усмерене ка реформисању система социјалне заштите и образовања. Видљиви су напори да се започне процес деинституционализације, нарочито кад је реч о установама социјалне заштите за децу. Доношење Закона о основама система образовања и васпитања 2009. године и Закона о социјалној заштити 2011. године, дало је институционални и правни оквир за развијање различитих услуга у области образовања и социјалне заштите усмерених ка инклузији деце са сметњама у развоју у друштво, кроз образовање у редовном образовном систему и укључивање у локалне заједнице кроз услуге које обезбеђују јединице локалне самоуправе. Међутим, иако је оквир постављен, ове мере нису заживеле у довољној мери, односно у највећем су броју случајева недоступне деци којој су потребне.

Подршка биолошким породицама деце са сметњама у развоју и инвалидитетом и деце оболеле од тешких болести није, међутим, ни приближно пратила промене у систему социјалне заштите ове деце, посебно када је реч о подршци хранитељству. Родитељима који непосредно брину о деци којој је потребна стална брига, нега и помоћ стоји на располагању мали број услуга које не могу да задовоље потребе ових породица. Родитељима стоје на располагању следеће могућности:

1. Родитељ има право на посебну негу детета или скраћено радно време након породичног одсуства и одсуства ради неге детета, до дететове навршене пете године живота. Уколико одсуствује са рада, припада му накнада зараде у складу са одредбама Закона о финансијској подршци породици са децом. Уколико ради скраћено, послодавац има обавезу да исплаћује сразмерну зараду, а за део радног времена који није радио, родитељ добија накнаду зараде (одредбе чл. 96. Закона о раду).
Уколико се, међутим, здравствени проблем код детета наставио после дететове пете године живота, или се – као што је случај код Батенове болести – појавио касније, родитељи не могу да се користе овим правом које је Закон о раду прописао, услед ограничења постављеног узрастом детета.
2. Родитељ има право да ради скраћено радно време, уколико дете болује од одређених болести: церебралне парализе, дечје парализе, неке врсте плегије, мишићне дистрофије и осталих тешких обољења. Скраћење не може да буде више од половине радног времена. За то време родитељ остварује сразмерну зараду, а нема накнаду зараде за део радног времена које не ради (чл. 98. Закона о раду).

Иако је реч о тешким болестима, односно стањима, родитељ детета старијег од пет година нема могућности да добије накнаду зараде, већ само **могућност** да ради скраћено и да у складу са тим и његова зарада буде умањена, при чему држава родитељу не пружа довољну додатну (у смислу екстерних услуга) подршку.

3. Додатак за помоћ и негу другог лица, односно увећани додатак за негу и помоћ другог лица прописан Законом о социјалној заштити остварује се само под условом да су испуњени **медицински и социјални** услови на страни корисника (детета): да је реч о особи/детету коме је - услед телесног оштећења, оштећења чула вида, интелектуалних тешкоћа, промена у здравственом стању - неопходна помоћ и нега другог лица ради задовољења основних животних потреба и које не може да устане из кревета, да се креће унутар стана без употребе помагала, да се храни, свлачи, облачи или да одржава основну личну хигијену без помоћи другог лица. Ако та лица имају стопроцентно телесно оштећење, или органски трајни поремећај неуролошког или психичког типа или имају више оштећења од по најмање 70%, припада им право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица (чл. 92 – 94. Закона о социјалној заштити).

Износ додатка износи 9.157,00 динара , а увећаног додатка око 24.699,00 динара¹.

Иако законом предвиђен као извор средстава за набављање услуга социјалне заштите за тешко болесно дете, дете са сметњама у развоју и инвалидитетом, односно особе са инвалидитетом, у пракси (увећани) додатак за помоћ и негу другог лица – услед неразвијености сервиса помоћи и подршке и чињенице да они у највећој мери нису заживели - најчешће постаје једини извор средстава за живот детета и породице, нарочито за родитеље који су у циљу непосредне неге детета напустили посао, односно због тога што непосредно негују дете коме је неопходна стална нега и помоћ не могу да траже запослење.

У ситуацији када (и где) не функционишу услуге социјалне заштите, или остваривање права на негу деце, односно услуге подршке ради укључивања детета у образовање и заједницу (лични пратилац у образовању, персонална или друга асистенција за дете, кућна медицинска или немедицинска нега, одговарајуће услуге у предшколским установама и школама, итд), док родитељи раде постоји само „на папиру“, родитељи су суочени са избором између једине две могућности: да се не запошљавају, односно да напуштају посао и да наставе да негују дете, остајући при том без прихода, при чему најчешће сами сnose високе трошкове лечења, свакодневне неге и рехабилитације детета; или да дете препусте систему социјалне заштите (дете сместе у установу социјалне заштите или хранитељску породицу) како би могли да се запосле односно да наставе да раде и обезбеде извор егзистенције за друге чланове породице. Посебно је тежак положај једнородитељских породица деце којој је неопходна стална нега и помоћ.

Број деце са сметњама у развоју и инвалидитетом и тешко болесне деце, која живе у својим породицама и којој је неопходна стална нега, није познат, с обзиром да таква врста евиденције не постоји. Увођење новог права запосленим родитељима деце којој је неопходна стална нега и помоћ довело би следствено и до евидентирања броја ове деце, што би било од значаја приликом планирања услуга у заједници и потребних средстава.

У најбољем је интересу деце са сметњама у развоју и инвалидитетом и тешко болесне деце да се о њима брину њихови родитељи, уз доступне услуге у заједници које су усмерене ка укључивању детета у заједницу, његово/њено осамостаљивање у највећој могућој мери, што истовремено омогућава родитељима да се радно и професионално ангажују и остварују, а себи и члановима породице обезбеђују егзистенцију и финансијску независност. Када су, међутим, услуге детету и породици недоступне, одговорност је државе да обезбеди подршку

¹ Информација од Министарства рада, запошљавања и социјалне политике упућена на захтев Заштитника грађана, актом бр. 570-01-77/2012-14 од 26. 02. 2013. године

родитељима који сами те услуге пружају свом детету. У том смислу, процењено је да је потребно обезбедити додатну подршку запосленим родитељима деце старије од пет година којој је потребна стална нега и помоћ, онда када услуге неге и помоћи није могуће обезбедити у оквиру постојећег система услуга у заједници (у систему здравствене, односно социјалне заштите, бриге о деци, мера подршке у образовању и услуга у локалној заједници). На овај начин, Република Србија демонстрирала би своју опредељеност да пружи максималну подршку и помоћ породицама са децом са сметњама у развоју и инвалидитетом и тешко болесне деце и подстакла би останак ове деце у биолошким породицама и тиме непосредно утицала на процес деинституционализације (како кроз мањи број деце која би била корисници услуга алтернативне бриге, тако и кроз повратак одређеног броја деце у родитељске породице).

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Одредбама чл. 1. и 2. допуњују се одредбе важећих чланова 91. и 92. Закона о раду, тако што се проширују мере заштите запосленог родитеља и на родитеља детета коме је неопходна стална нега и помоћ, без обзира на узраст детета и чињеницу да ли дете живи у потпуној или једнородитељској породици. Овим изменама и допунама закона једном од родитеља детета коме је неопходна стална нега и помоћ пружа се могућност да – и поред радног ангажовања – буде и ефикасан дететов неговатељ и пружалац помоћи и подршке, а да квалитетно пружање неге не буде зависно од одлука послодавца у погледу трајања радног времена и начина организације рада (прерасподела радног времена и ноћни рад).

Одредбом члана 3. мењају се одредбе важећег члана 98. Закона о раду, тако што се у ст. 1. – 3. обезбеђује ново право запосленим родитељима деце старије од пет година којој је неопходна стална нега и помоћ – могућност да раде скраћено, при чему би примали зараду за обављен рад током дела радног времена које су провели на раду, а накнаду зараде за преостали део радног времена које су провели негујући дете. Под истим условима ово право родитељи би остварили и ради неге своје одрасле (пунолетне) деце, под истим условима.

Поштујући начело инклузије деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, тешко болесне деце и особа са инвалидитетом у друштво, право да раде са скраћеним радним временом пружа се само када се детету коме је неопходна стална помоћ и нега она не може обезбедити у оквиру система социјалне и здравствене заштите, кроз мере подршке у образовању и/или кроз услуге у локалној заједници. Ова немогућност обухвата како одсуство прописа који предвиђају одговарајуће мере, тако и ситуацију када је услуга/мера прописана али у пракси није уведена, не примењује се или је детету са сметњама у развоју и инвалидитетом или тешко болесном детету, односно особи са инвалидитетом из било ког разлога недоступна.

Одредбе ставова 4. - 6. истог члана прописују обавезу да надлежни органи изврше процену стања и потреба детета, односно особе са инвалидитетом и доступност одговарајућих услуга неге и помоћи.

Потребе детета са сметњама у развоју и инвалидитеом, тешко болесног детета или младе особе са инвалидитетом (до навршене 26. године) процењује интерресорна комисија у поступку процене потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету и ученику. Прописом који уређује оснивање и начин рада овог тела (*Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику*) додатна подршка дефинисана је као «права и услуге које детету обезбеђују превазилажење физичких и социјалних препрека ка несметаном обављању свакодневних животних активности од значаја за укључивање у образовни процес, живот у заједници и успешно напредовање». Интерресорне комисије су мултидисциплинарна тела (три обавезна члана су из области здравства, образовања и социјалне заштите, а комисија се може проширивати

и са два повремена члана који се бирају према специфичностима детета), а мултидисциплинарни приступ нужан је ради свеобухватне процене стања и потреба детета са сметњама у развоју и инвалидитетом, тешко болесног детета, односно особе са инвалидитетом. Иако се комисије баве проценом потреба деце и ученика, њихова надлежност може се проширити на младе особе до 26. године живота; бројни закони изједначавају у правима младе до 26. године живота са особама млађим од 18. година, јер се средње образовање детета најчешће завршава након пунолетства, а високо образовање траје између пет и седам година.

Када је у питању особа старија од 26. године, процену стања и потреба спроводи орган вештачења РФ ПИО (који исте послове обавља и када је реч о утврђивању постојања и степена инвалидитета, испуњености услова за признавање права за помоћ и негу другог лица и др).

Конечно, доступност услуга неге и помоћи процењује орган јединице локалне самоуправе, који има најбољи увид у све услуге (како оне које обезбеђује локална самоуправа, тако и услуге које обезбеђује Република) које су у општини, односно граду доступне детету са сметњама у развоју и инвалидитетом, тешко болесном детету, односно особи са инвалидитетом.

Одредбом става 7. овог члана предвиђа се да родитељу који је остварио право на рад са скраћеним радним временом припада право на зараду за остварени рад, сразмерно времену које је провео на раду, а за преостали део има право на накнаду зараде у складу са законом. Ова накнада уводи се и уређује Предлогом закона о изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом који ће Народној скупштини Заштитник грађана поднети истовремено са овим Предлогом закона о изменама и допунама Закона о раду.

Одредбом става 8. овог члана предвиђа се да се ближи услови у погледу услова, поступка и начина остваривања права на одсуство са рада, односно права на рад са скраћеним радним временом ради посебне неге детета уређује подзаконским актом. Овај акт прописаше критеријуме на основу којих се утврђује да ли је дете са сметњама у развоју и инвалидитетом, тешко болесно дете, односно особа са инвалидитетом потпуно зависна од медицинске или друге неге и помоћи, односно да ли јој је, ради задовољавања основних животних потреба и обезбеђивања и очувања квалитета живота у породици и заједници, неопходна стална нега и помоћ; поступак по поднетом захтеву; начин остваривања права; механизам редовне контроле остваривања права. Овај пропис донеће заједнички министар надлежан за рад, запошљавање и социјалну политику (социјалну заштиту) и министар надлежан за питања здравља.

Одредбама члана 4. додаје се нови члан 98а. Ставом 1. се право које остварује родитељ, дефинисано у члану 3. овог предлога, признаје и једном усвојитељу детета, с обзиром да се усвојењем положај усвојитеља изједначава са положајем родитеља. Право се признаје и дететовом старатељу када је реч о детету без родитеља, односно детету о коме се родитељи не брину и са дететом не живе и које је стога стављено под старатељство трећег лица.

Положај усвојитеља и старатеља детета, у односу на права из чл. 91. и 92. Закона о раду, већ је изједначен са положајем родитеља, важећом одредбом члана 93. Закона о раду. Стога се ставом 2. новог члана 98а уређује положај чланова дететове породице у остваривању права на коришћење заштитних мера из чл. 91. и 92. Закона о раду и члана 3. овог предлога. Ова се права, у изузетним случајевима и под законом прописаним условима, могу признати и члану дететове породице, када је реч о детету које живи са једним или оба родитеља који, због свог психофизичког стања, нису у могућности да детету пруже неопходну и сталну негу и помоћ. На исти начин и под истим условима ова права ће – такође у изузетним случајевима – бити призната и брачном или ванбрачном партнеру родитеља, уколико та особа живи са

дететом у истом домаћинству и непосредно о детету брине и пружа му неопходну и сталну негу и помоћ. На овај начин се штите деца са сметњама у развоју и инвалидитетом и тешко болесна деца која су и додатно депривирани, јер су лишена родитељске бриге и неге; без подршке друштва особи који се о детету непосредно стара постоји висок ризик од смештаја детета ван породичног окружења.

Одредба члана 5. је прелазног карактера, а њоме се утврђује рок у коме је потребно донети подзаконски акт којим ће се детаљније уредити услови, начин и поступак остваривања права родитеља детета старијег од пет година коме је неопходна стална нега и помоћ на рад са скраћеним радним временом, које се овим законом уводи.

Одредбама члана 6. утврђено је ступање на снагу овог закона а то је осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Средства за спровођење овог закона обезбеђују се у буџету Републике Србије.

V. ПРЕГЛЕД ОДРЕДБИ ВАЖЕЋЕГ ЗАКОНА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ

Члан 91

Један од родитеља са дететом до три године живота може да ради прековремено, односно ноћу, само уз своју писану сагласност.

Самохрани родитељ који има дете до седам година живота или дете које је тежак инвалид **И ЈЕДАН ОД РОДИТЕЉА ДЕТЕТА КОЈЕ ЈЕ ПОТПУНО ЗАВИСНО ОД МЕДИЦИНСКЕ ИЛИ ДРУГЕ НЕГЕ И ПОМОЋИ, ОДНОСНО КОМЕ ЈЕ РАДИ ЗАДОВОЉАВАЊА ОСНОВНИХ ЖИВОТНИХ ПОТРЕБА И ОБЕЗБЕЂИВАЊА И ОЧУВАЊА КВАЛИТЕТА ЖИВОТА У ПОРОДИЦИ И ЗАЈЕДНИЦИ НЕОПХОДНА СТАЛНА НЕГА И ПОМОЋ** може да ради прековремено, односно ноћу, само уз своју писану сагласност.

Члан 92

Послодавац може да изврши прераспodelу радног времена запосленој жени за време трудноће ~~и~~, запосленом родитељу са дететом млађим од три године живота или дететом са тежим степеном психофизичке ометености **И ЈЕДНОМ ОД РОДИТЕЉА ДЕТЕТА КОЈЕ ЈЕ ПОТПУНО ЗАВИСНО ОД МЕДИЦИНСКЕ ИЛИ ДРУГЕ НЕГЕ И ПОМОЋИ, ОДНОСНО КОМЕ ЈЕ РАДИ ЗАДОВОЉАВАЊА ОСНОВНИХ ЖИВОТНИХ ПОТРЕБА И ОБЕЗБЕЂИВАЊА И ОЧУВАЊА КВАЛИТЕТА ЖИВОТА У ПОРОДИЦИ И ЗАЈЕДНИЦИ НЕОПХОДНА СТАЛНА НЕГА И ПОМОЋ** - само уз писану сагласност запосленог.

Члан 98

~~Родитељ или старатељ, односно лице које се стара о особи оштећеној церебралном парализом, дечјом парализом, неком врстом плегије или оболелој од мишићне дистрофије и осталих тешких обољења, на основу мишљења надлежног здравственог органа, може на свој захтев да ради са скраћеним радним временом, али не краћим од половине пуног радног времена.~~

~~Запослени који ради са скраћеним радним временом у смислу става 1. овог члана има право на одговарајућу зараду, сразмерно времену проведеном на раду, у складу са законом, ентитивним актом и уговором о раду.~~

ЈЕДАН ОД РОДИТЕЉА ДЕТЕТА КОЈЕ ЈЕ ПОТПУНО ЗАВИСНО ОД МЕДИЦИНСКЕ ИЛИ ДРУГЕ НЕГЕ И ПОМОЋИ, ОДНОСНО КОМЕ ЈЕ РАДИ ЗАДОВОЉАВАЊА ОСНОВНИХ ЖИВОТНИХ ПОТРЕБА И ОБЕЗБЕЂИВАЊА И ОЧУВАЊА КВАЛИТЕТА ЖИВОТА У ПОРОДИЦИ И ЗАЈЕДНИЦИ НЕОПХОДНА СТАЛНА НЕГА И ПОМОЋ, ИМА ПРАВО ДА, ПО ИСТЕКУ ПОРОДИЉСКОГ ОДСУСТВА, ОДСУСТВА СА РАДА РАДИ НЕГЕ ДЕТЕТА

И ОДСУСТВА СА РАДА РАДИ ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА, РАДИ СА СКРАЋЕНИМ РАДНИМ ВРЕМЕНОМ АЛИ НЕ КРАЋИМ ОД ПОЛОВИНЕ ПУНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА.

ПРАВО ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА ПОД УСЛОВИМА И НА НАЧИН ПРОПИСАН ОВИМ ЗАКОНОМ, РОДИТЕЉ ОСТВАРУЈЕ И НАКОН ПУНОЛЕТСТВА ДЕТЕТА ДОК ТАКВА ПОТРЕБА ТРАЈЕ.

ПРАВО ИЗ СТ. 1. И 2. ОВОГ ЧЛАНА ОСТВАРУЈЕ СЕ УКОЛИКО СЕ НЕГА И ПОМОЋ КОЈА ЈЕ ДЕТЕТУ ПОТРЕБНА НЕ МОЖЕ ОБЕЗБЕДИТИ У ОКВИРУ МЕРА СОЦИЈАЛНЕ И ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ, МЕРА ПОДРШКЕ У ОБРАЗОВАЊУ И У ОКВИРУ УСЛУГА КОЈЕ ОБЕЗБЕЂУЈЕ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ.

ПРАВО ИЗ СТ. 1. И 2. ОВОГ ЧЛАНА ОСТВАРУЈЕ СЕ НА ОСНОВУ МИШЉЕЊА О СТАЊУ И ПОТРЕБАМА ДЕТЕТА И ПРОЦЕНЕ ДОСТУПНОСТИ УСЛУГА, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ.

МИШЉЕЊЕ О СТАЊУ И ПОТРЕБАМА ДЕТЕТА, У СМISЛУ СТАВА 4. ОВОГ ЧЛАНА, ДАЈЕ:

1) ЗА ДЕТЕ И МЛАДУ ОСОБУ ДО НАВРШЕНИХ 26 ГОДИНА - ИНТЕРРЕСОРНА КОМИСИЈА У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ ПОТРЕБА ЗА ПРУЖАЊЕМ ДОДАТНЕ ОБРАЗОВНЕ, ЗДРАВСТВЕНЕ ИЛИ СОЦИЈАЛНЕ ПОДРШКЕ ДЕТЕТУ И УЧЕНИКУ

2) ЗА ОСОБУ СТАРИЈУ ОД 26 ГОДИНА - ОРГАН НАДЛЕЖАН ЗА ДАВАЊЕ НАЛАЗА, МИШЉЕЊА И ОЦЕНЕ НА ОСНОВУ ПРОПИСА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ.

ДОСТУПНОСТ ОДГОВАРАЈУЋИХ УСЛУГА НЕГЕ И ПОМОЋИ У СМISЛУ СТАВА 4. ОВОГ ЧЛАНА, ПРОЦЕЊУЈЕ ОПШТИНСКА, ОДНОСНО ГРАДСКА УПРАВА.

ЗА ВРЕМЕ РАДА СА СКРАЋЕНИМ РАДНИМ ВРЕМЕНОМ, У СМISЛУ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, ЗАПОСЛЕНИ ИМА ПРАВО НА ЗАРАДУ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ, ОПШТИМ АКТОМ И УГОВОРОМ О РАДУ, А ЗА ДРУГИ ДЕО РАДНОГ ВРЕМЕНА - НАКНАДУ ЗАРАДЕ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ.

УСЛОВЕ, ПОСТУПАК И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРАВА НА РАД СА СКРАЋЕНИМ РАДНИМ ВРЕМЕНОМ У СМISЛУ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, ЗАЈЕДНИЧКИ БЛИЖЕ УРЕЂУЈУ МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ И СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ И МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПИТАЊА ЗДРАВЉА.

ЧЛАН 98А

ПРАВО ИЗ ЧЛАНА 98. ОВОГ ЗАКОНА, ПОД УСЛОВИМА И НА НАЧИН ПРОПИСАН ОВИМ ЗАКОНОМ, ОСТВАРУЈЕ И ЈЕДАН ОД УСВОЈИТЕЉА, ОДНОСНО СТАРАТЕЉ ДЕТЕТА.

ИЗУЗЕТНО, КАДА ЈЕДАН ИЛИ ОБА РОДИТЕЉА ЖИВЕ СА ДЕТЕТОМ АЛИ ЗБОГ СВОГ ПСИХОФИЗИЧКОГ СТАЊА НИСУ У МОГУЋНОСТИ ДА ДЕТЕТУ ПРУЖЕ ПОТРЕБНУ НЕГУ, А ДЕТЕ СЕ НЕ НАЛАЗИ ПОД СТАРАТЕЉСТВОМ ДРУГЕ ОСОБЕ, ПРАВА ИЗ ЧЛ. 91. СТАВ 2, ЧЛ. 92. И ЧЛ. 98. ОВОГ ЗАКОНА МОЖЕ ОСТВАРИТИ, ПОД УСЛОВИМА И НА НАЧИН ПРОПИСАН ОВИМ ЗАКОНОМ, И ЈЕДАН ОД ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ ДЕТЕТА, ОДНОСНО БРАЧНИ ИЛИ ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР РОДИТЕЉА ДЕТЕТА, КОЈИ СА ДЕТЕТОМ ЖИВИ У ПОРОДИЧНОМ ДОМАЋИНСТВУ

VI. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

На кога ће и како утицати предложена решења

Овим законом ће се у значајној мери унапредити положај деце са сметњама у развоју и инвалидитетом и тешко болесне деце, којој је, због специфичних, веома озбиљних и тешких обољења или стања, неопходна непрекидна помоћ и нега. Истовремено се родитељима даје могућност и да раде и да пруже потребну негу свом детету, до момента док држава не обезбеди одговарајуће услуге којима би се обезбедила пуна нега деце којој је она неопходна свакодневно и у континуитету. Позитивне ефекте овог закона осетиће пре свега деца оболела од тешких болести и деца са вишеструким и тешким развојним тешкоћама и њихови родитељи, с обзиром да у овом тренутку не постоје системски обезбеђене услуге медицинске и немедицинске неге и бриге о деци, те су родитељи принуђени да напуштају посао и сами негују дете. Позитивни ефекти настављају се и након пунолетства детета, пошто се у значајној мери снижавају ризици да породице смештају своје одрасло дете у установу социјалне заштите јер као незапослени немају средстава за негу и лечење детета, а због немогућности да бригу и негу нађу унутар система – не могу да се запосле.

Какве трошкове ће примена овог закона створити грађанима и привреди (нарочито малим и средњим предузећима)

Утицај овог закона на привреду постоји кроз потребу издвајања одговарајућих средстава у буџету Републике Србије. Иако се – услед непостојања података о броју деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, тешко болесне деце и особа са инвалидитетом у Републици Србији – не може тачно одредити број запослених родитеља који би могли да стекну ово право, процењује се да њихов број није велики с обзиром да су почеле да заживљавају услуге социјалне заштите у заједници и да ће се ове услуге даље развијати.

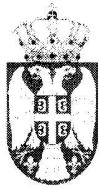
Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити

Позитивне последице закона дугорочне су и односе се на подизање квалитета живота деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, тешко болесне деце и особа са инвалидитетом, остваривање њихових права, као и дугорочне финансијске позитивне ефекте по Републику. Деца са сметњама у развоју и инвалидитетом и тешко болесна деца у већој ће мери остајати у својим породицама, а – захваљујући новом праву које представља подршку друштва деци са сметњама у развоју и инвалидитетом, тешко болесној деци, особама са инвалидитетом и њиховим породицама – очекује се и да ће одређен број породица преузети бригу о својој деци која су смештена у хранитељске породице, односно установе социјалне заштите. Тиме ће квалитет њиховог живота бити подигнут, а њихова права остварена у већој мери, јер ће живети у породичном окружењу и бити под негом својих родитеља. Уз услуге социјалне заштите, инклузивно образовање, услуге у заједници, родитељска нега и живот у породици обезбеђују веће укључивање деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, тешко болесне деце и особа са инвалидитетом у друштво, њихово (квалитетније) образовање и оспособљавање за самосталан живот и рад у највећој могућој мери. Дугорочно, трошкови државе биће мањи, јер ће бити мање издвајања на име издржавања деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, тешко болесне деце и особа са инвалидитетом и накнада хранитељским породицама. Смањиваће се број установа социјалне заштите, а тиме ће долазити до смањивања великих трошкова њиховог одржавања, укључујући и плаћање услуга смештаја у овим установама.

Да ли су заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону

У консултацијама о иницијативи Заштитника грађана активно су учествовали родитељи деце са сметњама у развоју, тешко болесне деце и деце са инвалидитетом, удружења родитеља и организације које заступају права и интересе особа са инвалидитетом, укључујући и Националну организацију особа са инвалидитетом Србије. У консултативном процесу, учесници (појединци, организације и удружења) су изнели своје ставове о предложеним изменама и допунама.

Предлог је својим потписима подржало преко 51.000 грађана, а преко 10.000 грађана петицију је подржало електронским путем.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
218-3/13
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 12810 датум 07.05.2013.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Предлог закона о изменама и допунама Закона о раду, према мојим сазнањима, није у супротности са прописима Европске уније.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Саша Јанковић